

Finansmarkedsavdelingen
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 7. februar 2005

Anmodning om å endre forskrift om forvalterregistrering i verdipapirfonds andelseierregister

1 Innledning

Finansdepartementet fastsatte 18. desember 2003 forskrift om forvalterregistrering i verdipapirfonds andelseierregister. I henhold til forskriftens § 5 annet ledd skal den som opptrer som forvalter i et verdipapirfonds andelseierregister ukrevet rapportere skatteopplysninger til forvaltningsselskapet som så igjen skal gi disse opplysningene videre til Skattedirektoratet. Bestemmelsen sondrer ikke mellom norske og utenlandske forvaltere.

Enkelte av foreningens medlemsselskaper har i forbindelse med inngåelse av distribusjonsavtaler i andre land erfart at denne bestemmelsen setter en effektiv stopper for muligheten til å kunne inngå avtale om forvalterregistrering med for eksempel svenske og danske aktører. Dette fordi disse i henhold til nasjonale taushetsbestemmelser ikke har adgang til å utlevere skatteopplysninger til andre enn nasjonale skattemyndigheter. Etter vår oppfatning er det neppe tilsiktet at bestemmelsen i praksis er til hinder for at utenlandske forvaltere kan godkjennes. Vi vil derfor anmode departementet om å endre forskriften. Når det gjelder de nordiske landene viser vi til at norske skattemyndigheter har tilgang på de nødvendige skatteopplysningene gjennom den ordinære utvekslingen av skatteopplysninger som skjer mellom de nordiske skattemyndighetene. Det burde således ligge til rette for å foreta en forskriftsendring som gir mulighet for norske forvaltningsselskaper til å inngå avtale med utenlandske forvaltere, forutsatt at myndighetenes behov for skatterapportering ivaretas gjennom utvekslingen av skatteopplysninger med skattemyndighetene i vedkommende land.

Vi viser til at den aktuelle bestemmelsen ikke har vært gjenstand for alminnelig høring, jf. at den ikke var en del av Kredittilsynets forslag som var på høring senhøstes 2002.

Bestemmelsen kom først inn da departementet fastsatte forskriften drøyt trekvart år etter at høringen var avsluttet.

2 Erfaringer

Flere av foreningens medlemsselskaper har eller er i ferd med å etablere virksomhet gjennom inngåelse av distribusjonsavtaler med distributører i andre land. I særlig grad gjelder dette foreløpig i våre nærmeste nordiske naboland. Forvalterregistrering er en effektiv og utbredt måte å drive grenseoverskridende virksomhet på. I mange land er dette også en vanlig måte å

organisere fondsdistribusjon på for produkter fra innenlandske tilbydere. Årsaken til at forvaltningsselskaper har fått problemer med å kunne inngå forvalteravtale med nordiske aktører skyldes primært forskriftens § 5 annet ledd som lyder:

«Forvalteren skal for de andelseierne han er forvalter for ukrevet gi oppgaver som nevnt i forskrift av 13. desember 1995 nr. 1090 § 3 og § 4 til forvaltningsselskapet. Forvaltningsselskapet skal gi oppgavene videre til Skattedirektoratet.»

Denne bestemmelsen sammenholdt med forskriftens § 3 annet ledd (som krever at utenlandsk forvalter skal legge ved en erklæring om at hjemlandets lovgivning ikke er til hinder for at forvalteren forplikter seg til å gi opplysninger som kan bli krevd etter forskriften) medfører at for eksempel svenske og danske forvaltere i praksis ikke oppfyller de krav som forskriften setter for å kunne opptre som forvalter i andelseierregisteret til norske verdipapirfond. Dette skyldes taushetsregler som er til hinder for at skatteopplysninger kan gis til andre enn nasjonale skattemyndigheter.

For eksempel kan den danske verdipapirsentralen (VP) i henhold til sine vedtekter ikke rapportere skatteopplysninger til andre enn danske skattemyndigheter. VP er en høyst aktuell kandidat for norske forvaltningsselskaper å inngå avtale om forvalterregistrering med, men siden VP ikke oppfyller forskriftens krav om ukrevet kunne rapportere skatteopplysninger til det norske forvaltningsselskapet i henhold til forskriftens § 5 annet ledd, vil forvalteravtale med VP ikke kunne inngås. Tilsvarende gjelder også potensielle svenske forvaltere, som i henhold til taushetsbestemmelser disse er underlagt heller ikke har anledning til gi skatteopplysninger til andre enn svenske skattemyndigheter.

Vi antar at departementet ved forskriftsfastsettelsen i liten grad vurderte hvilke konsekvenser bestemmelsene kunne medføre for norske forvaltningsselskapers muligheter til å eksportere norske fondsprodukter til andre europeiske land, herunder de øvrige nordiske landene. Etter vår oppfatning kan det neppe være tilsiktet at forskriften i praksis er til hinder for at forvalteravtale kan inngås med for eksempel svenske eller danske aktører.

3 Norske regler om taushetsplikt

Slik vi forstår det vil også norske regler om taushetsplikt være til hinder for at et norsk forvaltningsselskap som opptre som forvalter i et utenlandsk verdipapirfond kan rapportere taushetsbelagte kundeopplysninger til andre enn norske myndigheter. Taushetsbestemmelsene følger av verdipapirfondloven § 2-10 tredje ledd, og unntak fra denne krever enten lovhjemmel eller et uttrykkelig samtykke fra den enkelte andelseier, jf. rundskriv 11/2000 fra Kredittilsynet.

Opplysningsplikten som norske forvaltningsselskaper har vedrørende den enkelte kundes samlede beholdninger til skattemyndighetene i medhold av forskrift om levering av ligningsoppgaver av 22. desember 2003 (Ligningsforskriften), må forstås som en plikt til å levere opplysningene til *norske* ligningsmyndigheter. Så vidt vi kan se foreligger det ikke andre hjemmelsgrunnlag som åpner for utlevering av taushetsbelagt kundeinformasjon til utenlandske myndigheter. Dette betyr at heller ikke norske forvaltningsselskaper vil kunne gi taushetsbelagt kundeinformasjon direkte til andre lands myndigheter. Dersom andre nordiske land skulle fastsette forskrift om forvalterregistrering etter samme mal som den tilsvarende norske, vil dermed heller ikke norske forvaltningsselskaper – av samme grunn som svenske og danske forvaltere – kunne inngå avtale om forvalterregistrering i disse verdipapirfondene.

Å innhente uttrykkelig samtykke fra andelshaverne til utlevering av opplysninger direkte til utenlandske myndigheter er ingen brukbar erstatning for lovhjemlete ordninger. I praksis vil mange potensielle kunder vegre seg mot å gi et slikt samtykke. Det vil også lett oppstå uklarhet og dermed fare for ulik praksis blant forvalterne med hensyn til gjennomføring av innrapportering til andre enn egne lands myndigheter. Dette kan medføre at rapporteringen blir mangelfull, sammenlignet med en direkte utveksling av opplysninger mellom berørte myndigheter selv.

4 Utveksling av skatteopplysninger

Vi har ingen problemer med å forstå at norske myndigheter har behov for å kunne foreta en effektiv skattekontroll. Slik vi har forstått det vil imidlertid avtalen om gjensidig bistand i skattesaker som de nordiske landene har inngått (Bistandsavtalen), innebære at norske skattemyndigheter får tilgang på de nødvendige ligningsopplysninger. I henhold til artikkel 1 i denne avtalen forplikter statene seg til å yte hverandre bistand blant annet med «.. *utveksling av opplysninger uten særskilt begjæring*». I henhold til artikkel 11 spesifiseres denne utvekslingen til å gjelde automatisk oversendelse av kontrolloppgaver eller tilsvarende opplysninger om fysiske personer bosatt i andre nordiske land eller juridiske personer hjemmehørende i disse. Oppgavene skal sendes snarest mulig etter utløpet av kalenderåret. Skattedirektoratet opplyser muntlig at også fondsandeler omfattes av de opplysninger som automatisk blir utvekslet mellom myndighetene i henhold til Bistandsavtalen.

Det eksisterer således i dag et system hvor forvaltere i medhold av nasjonal lovgivning er pliktige til å innberette andelseiere til sine egne skattemyndigheter. Opplysninger om andelseiere bosatt i andre nordiske land blir i sin tur, etter hva vi har forstått, automatisk videresendt av de skattemyndighetene som mottar oppgavene til de aktuelle skattemyndighetene i andre nordiske land. Bistandsavtalen åpner uansett for slik automatisk rapportering.

På denne bakgrunn er det vår oppfatning at skattekontrollhensynet i tilknytning til etablering av avtale om forvalterregistrering av fondsandeler med nordiske aktører, allerede er ivarettatt gjennom den automatiske utvekslingen av skatteopplysninger mellom de nordiske skattemyndighetene. Dette kombinert med det faktum at forvaltere ikke har adgang til å rapportere skatteopplysninger til andre enn egne skattemyndigheter, tilsier etter vår oppfatning at bestemmelsen i forvalterregistreringsforskriften § 5 annet ledd bør endres. Dette kan for eksempel gjøres ved at bestemmelsen tilføyes et ledd som sier at denne plikten bortfaller dersom forvalteren i henhold til nasjonal lovgivning rapporterer opplysningene til egne skattemyndigheter og norske myndigheter har en avtale med vedkommende land om å utveksle slike opplysninger.

Så langt har den eksisterende forskriften skapt problemer i forbindelse med norske forvaltningsselskapers etableringer i andre nordiske land. Det er ikke usannsynlig at norske forvaltningsselskaper i økende grad også vil ønske å etablere virksomhet utenfor de nordiske landene. I den grad norske myndigheter har tilsvarende avtale om utveksling av skatteopplysninger med andre land, bør det derfor generelt åpnes opp for at kravet i § 5 annet ledd faller bort dersom forvalteren er hjemmehørende i land som norske myndigheter har slik utvekslingsavtale med.

5 Oppsummering

Verdipapirfondenes Forening vil med dette anmode departementet om å endre forskriften om forvalterregistrering i verdipapirfonds andelseierregister. Bestemmelsen i forskriftens § 5

annet ledd innebærer i praksis at forvalteravtale ikke kan inngås med utenlandske aktører – selv om norske skattemyndigheter mottar skatteopplysningene gjennom avtale med andre lands skattemyndigheter om utveksling av slike opplysninger. På denne bakgrunn bør plikten for utenlandske forvaltere til å gi opplysninger i henhold til forskriftens § 5 annet ledd, falle bort dersom forvalteren i henhold til nasjonal lovgivning rapporterer opplysningene til egne skattemyndigheter og norske myndigheter har en avtale med vedkommende land om å utveksle slike opplysninger.

Med vennlig hilsen
Verdipapirfondenes Forening

Lasse Ruud
Adm. direktør